



Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ο σεβασμός της ιδιωτικής ζωής αποτελούν σημαντικά θεμελιώδη δικαιώματα. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ανέκαθεν επέμενε στην ανάγκη να επιτευχθεί μια ισορροπημένη προσέγγιση ανάμεσα στην ενίσχυση της ασφάλειας και τη διαφύλαξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής. Από τον Μάιο του 2018 έχουν τεθεί σε ισχύ νέοι κανόνες της ΕΕ περί προστασίας των δεδομένων που ενισχύουν τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών και απλοποιημένοι κανόνες για τις επιχειρήσεις στην ψηφιακή εποχή. Από έρευνα που εκπονήθηκε για λογαριασμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προκύπτει ότι η νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με τη ρύθμιση των ροών δεδομένων συνεισφέρει 51,6 δισεκατομμύρια EUR ετησίως στο ΑΕγχΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έρευνα που εκπονήθηκε για λογαριασμό της εξεταστικής επιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη διερεύνηση της χρήσης του Pegasus και ισοδύναμου κατασκοπευτικού λογισμικού παρακολούθησης (επιτροπή PEGA) επιβεβαιώνει τη σημασία της προστασίας των δεδομένων για την προάσπιση της δημοκρατίας και των ατομικών ελευθεριών στην ΕΕ.

Νομική βάση

Άρθρο 16 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)

Άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

Στόχοι

Η Ένωση οφείλει να εξασφαλίσει τη συνεπή εφαρμογή του θεμελιώδους δικαιώματος προστασίας των δεδομένων, το οποίο κατοχυρώνεται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Υπό το πρίσμα της εκθετικής αύξησης του όγκου των διαβιβάσεων δεδομένων – με την ΕΕ, τις ΗΠΑ και τον Καναδά να αποτελούν το μεγαλύτερο μερίδιο αυτής της αύξησης – η θέση της ΕΕ όσον αφορά την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να ενισχυθεί στο πλαίσιο όλων των πολιτικών της ΕΕ.



Επιτεύγματα

A. Θεσμικό πλαίσιο

1. Συνθήκη της Λισαβόνας

Πριν τεθεί σε ισχύ η Συνθήκη της Λισαβόνας, η νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης (ΧΕΑΔ) διακρινόταν μεταξύ του πρώτου πυλώνα (προστασία δεδομένων για προσωπικούς και εμπορικούς σκοπούς με τη χρήση της κοινοτικής μεθόδου) και του τρίτου πυλώνα (προστασία των δεδομένων για σκοπούς επιβολής του νόμου σε διακυβερνητικό επίπεδο). Συνεπώς, οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων στους δύο τομείς ακολουθούσαν διαφορετικούς κανόνες. Η δομή των πυλώνων έχει απαλειφθεί με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, η οποία παρέχει πιο στέρεα βάση για την ανάπτυξη ενός σαφέστερου και αποδοτικότερου συστήματος προστασίας των δεδομένων, ενώ ταυτόχρονα καθορίζει νέες εξουσίες για το Κοινοβούλιο, το οποίο καθίσταται συννομοθέτης. Το άρθρο 16 της ΣΛΕΕ προβλέπει ότι το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θεσπίζουν κανόνες σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης, καθώς και από τα κράτη μέλη κατά την άσκηση δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης.

2. Στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές στον χώρο της ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης

Σε συνέχεια του προγράμματος του Τάμπερε και του προγράμματος της Χάγης (Οκτώβριος 1999 και Νοέμβριος 2004 αντίστοιχα), το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τον Δεκέμβριο του 2009 το πολυετές πρόγραμμα σε σχέση με τον ΧΕΑΔ για την περίοδο 2010-2014, γνωστό ως πρόγραμμα της Στοκχόλμης. Στα συμπεράσματά του, τον Ιούνιο του 2014, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προσδιόρισε τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές του νομοθετικού και επιχειρησιακού προγραμματισμού για τα προσεχή χρόνια εντός του ΧΕΑΔ, σύμφωνα με το άρθρο 68 της ΣΛΕΕ. Ένας από τους κύριους στόχους είναι η καλύτερη προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην ΕΕ.

B. Κύριες νομοθετικές πράξεις για την προστασία των δεδομένων

1. Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ

Τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ αναγνωρίζουν τον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ως στενά συνδεδεμένα, αλλά ξεχωριστά, θεμελιώδη δικαιώματα.

2. Συμβούλιο της Ευρώπης

α Σύμβαση 108 του 1981

Η Σύμβαση 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης της 28ης Ιανουαρίου 1981 περί προστασίας του ατόμου έναντι της αυτοματοποιημένης επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι η πρώτη νομικά δεσμευτική διεθνής πράξη που θεσπίστηκε στον τομέα της προστασίας των δεδομένων. Σκοπός της είναι η διασφάλιση για κάθε φυσικό πρόσωπο του σεβασμού των δικαιωμάτων του και των θεμελιωδών ελευθεριών του, και ιδίως του δικαιώματός του στην ιδιωτική ζωή, έναντι



της αυτοματοποιημένης επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Το πρωτόκολλο για την τροποποίηση της Σύμβασης αποσκοπεί στη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της, στην αύξηση του επιπέδου προστασίας των δεδομένων και στη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς της.

β Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ)

Το άρθρο 8 της Σύμβασης της 4ης Νοεμβρίου 1950 για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών θεσπίζει το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής όλων, της προσωπικής κατοικίας και της αλληλογραφίας.

3. Υφιστάμενες νομοθετικές πράξεις της ΕΕ περί προστασίας των δεδομένων

α Γενικός κανονισμός για την προστασία δεδομένων (ΓΚΠΔ)

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων), τέθηκε σε ισχύ τον Μάιο του 2018. Οι κανόνες αποσκοπούν στην προστασία όλων των πολιτών της ΕΕ από τις παραβιάσεις της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων σε έναν κόσμο που βασίζεται όλο και περισσότερο σε δεδομένα, ενώ παράλληλα δημιουργούν ένα σαφέστερο και συνεκτικότερο πλαίσιο για τις επιχειρήσεις. Τα δικαιώματα για τους πολίτες περιλαμβάνουν τη σαφή και επιβεβαιωμένη συγκατάθεσή τους για την επεξεργασία των δεδομένων τους και το δικαίωμα να λαμβάνουν σχετικές σαφείς και κατανοητές πληροφορίες· το δικαίωμα στη λήθη: ένας/μία πολίτης μπορεί να ζητήσει να διαγραφούν τα δεδομένα του/της· το δικαίωμα διαβίβασης δεδομένων σε άλλον πάροχο υπηρεσιών (π.χ. κατά τη μετάβαση από ένα κοινωνικό δίκτυο σε άλλο)· και το δικαίωμα να γνωρίζει την ενδεχόμενη υποκλοπή των δεδομένων του. Οι νέοι κανόνες ισχύουν για όλες τις επιχειρήσεις που λειτουργούν στην ΕΕ, ακόμη και για όσες έχουν την έδρα τους εκτός της ΕΕ. Επιπλέον, θα είναι δυνατόν να επιβάλλονται διορθωτικά μέτρα, όπως προειδοποιήσεις, εντολές ή πρόστιμα στις επιχειρήσεις που παραβιάζουν τους κανόνες. Στις 24 Ιουνίου 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε [έκθεση σχετικά με την αξιολόγηση και την επανεξέταση του κανονισμού](#).^[1]

β Οδηγία για την προστασία των δεδομένων στον τομέα της επιβολής του νόμου

Η οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου, τέθηκε σε ισχύ τον Μάιο του 2018. Η οδηγία προστατεύει το θεμελιώδες δικαίωμα των πολιτών για προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα όταν αυτά χρησιμοποιούνται από αρχές επιβολής του νόμου. Διασφαλίζει τη δέουσα προστασία των δεδομένων

[1]Ανακοίνωση της Επιτροπής, της 24ης Ιουνίου 2020, με τίτλο «Η προστασία των δεδομένων ως πυλώνας της ενδυνάμωσης των πολιτών και της προσέγγισης της ΕΕ όσον αφορά την ψηφιακή μετάβαση – δύο έτη εφαρμογής του γενικού κανονισμού για την προστασία δεδομένων» (SWD(2020)0115).



προσωπικού χαρακτήρα των θυμάτων, των μαρτύρων και των υπόπτων εγκλήματος και διευκολύνει τη διασυνοριακή συνεργασία στον αγώνα κατά του εγκλήματος και της τρομοκρατίας. Στις 25 Ιουλίου 2022, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε την καθυστερημένη [έκθεσή της σχετικά με την εφαρμογή και τη λειτουργία της οδηγίας για την επιβολή του νόμου](#). Ακολούθησε [μελέτη αξιολόγησης](#) που ανατέθηκε από την Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE) με κριτική αξιολόγηση της εφαρμογής της οδηγίας για την επιβολή του νόμου. [2]

γ Οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες

Η [οδηγία 2002/58/EK](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) τροποποιήθηκε από την [οδηγία 2009/136/EK](#), της 25ης Νοεμβρίου 2009. Εγείρει το ευαίσθητο ζήτημα της διατήρησης δεδομένων, το οποίο υποβλήθηκε επανειλημμένα στο Δικαστήριο της ΕΕ (ΔΕΕ) και οδήγησε σε σειρά αποφάσεων, πιο πρόσφατα το [2020](#), στις οποίες αναφέρεται ότι το δίκαιο της ΕΕ απαγορεύει τη γενική και αδιάκριτη διατήρηση δεδομένων κίνησης και θέσης.

Η [πρόταση κανονισμού](#) του 2017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και την προστασία των προσωπικών δεδομένων στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και την κατάργηση της οδηγίας 2002/58/EK (κανονισμός για την ιδιωτική ζωή και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) βρίσκεται υπό παρατεταμένη διαβούλευση. Οι εμπειρογνώμονες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επεσήμαναν ότι το Κοινοβούλιο θα πρέπει να αντισταθεί στις προσπάθειες του Συμβουλίου να αποκλείσει την εφαρμογή των ευρωπαϊκών αρχών προστασίας δεδομένων. [3]

δ Κανονισμός για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από θεσμικά όργανα και οργανισμούς της Ένωσης

Ο [κανονισμός \(ΕΕ\) 2018/1725](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/EK ετέθη σε ισχύ στις 11 Δεκεμβρίου 2018.

ε Άρθρα σχετικά με την προστασία των δεδομένων σε ειδικές ανά τομέα νομοθετικές πράξεις

Εκτός από τις κύριες νομοθετικές πράξεις για την προστασία των δεδομένων που αναφέρονται ανωτέρω, ειδικές διατάξεις για την προστασία των δεδομένων καθορίζονται επίσης σε ειδικές ανά τομέα νομοθετικές πράξεις, όπως:

[2] Vogiatzoglou, P. K.ά., [Assessment of the implementation of the Law Enforcement Directive](#) (Αξιολόγηση της εφαρμογής της οδηγίας σχετικά με την επιβολή του νόμου), Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Πολιτικών της Ένωσης, Θεματικό Τμήμα Δικαιωμάτων των Πολιτών και Συνταγματικών Υποθέσεων, 7 Δεκεμβρίου 2022.

[3] Sartor, G. κ.ά., [The impact of Pegasus on fundamental rights and democratic processes](#) (Ο αντίκτυπος του λογισμικού Pegasus στα θεμελιώδη δικαιώματα και στις δημοκρατικές διαδικασίες), Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Πολιτικών της Ένωσης, Θεματικό Τμήμα Δικαιωμάτων των Πολιτών και Συνταγματικών Υποθέσεων, Ιανουάριος 2023, σ. 56-57.



- το άρθρο 13 (σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα) της οδηγίας (ΕΕ) 2016/681 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, σχετικά με τη χρήση των δεδομένων που περιέχονται στις καταστάσεις ονομάτων επιβατών (PNR) για την πρόληψη, ανίχνευση, διερεύνηση και δίωξη τρομοκρατικών και σοβαρών εγκλημάτων·
- το άρθρο 6 (σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων) της [οδηγίας 2004/82/ΕΚ του Συμβουλίου](#), της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την υποχρέωση των μεταφορέων να κοινοποιούν τα δεδομένα των επιβατών (API). Η οδηγία αυτή θα καταργηθεί με δύο νέους κανονισμούς που ψηφίστηκαν από την ολομέλεια του Κοινοβουλίου στις 24 Απριλίου 2024, σχετικά με τη [συλλογή και διαβίβαση εκ των προτέρων πληροφοριών για τους επιβάτες με σκοπό την ενίσχυση και τη διευκόλυνση των ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα](#), καθώς και σχετικά με τη [συλλογή και τη διαβίβαση εκ των προτέρων πληροφοριών για τους επιβάτες με σκοπό την πρόληψη, ανίχνευση, διερεύνηση και δίωξη τρομοκρατικών και σοβαρών εγκλημάτων](#).^[4]
- το κεφάλαιο VI (σχετικά με τις εγγυήσεις προστασίας των δεδομένων) του κανονισμού (ΕΕ) 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2016, για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ)·
- το κεφάλαιο VIII (σχετικά με την προστασία των δεδομένων) του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (EPPO).

4. Κύριες διεθνείς ρυθμίσεις της ΕΕ σχετικά με τις διαβιβάσεις δεδομένων

α Διαβιβάσεις εμπορικών δεδομένων: αποφάσεις επάρκειας

Σύμφωνα με το άρθρο 45 του ΓΚΠΔ (γενικού κανονισμού για την προστασία δεδομένων), η Επιτροπή έχει την εξουσία να καθορίζει κατά πόσον μια χώρα εκτός της ΕΕ παρέχει επαρκές επίπεδο προστασίας δεδομένων, είτε βάσει της εγχώριας νομοθεσίας της είτε βάσει των διεθνών δεσμεύσεων που έχει αναλάβει.

Ενώ οι διαβιβάσεις δεδομένων μεταξύ της ΕΕ και της Βόρειας Αμερικής έχουν αυξηθεί εκθετικά, με τις ΗΠΑ να κυριαρχούν στην ιδιωτική διαδικτυακή διαφήμιση και παρακολούθηση ^[5], το Κοινοβούλιο έχει εγκρίνει πολυάριθμα ψηφίσματα που εγείρουν ανησυχίες σχετικά με τις διατλαντικές ροές δεδομένων. Ειδικότερα, έκρινε ότι η απόφαση για την ασπίδα προστασίας ΕΕ-ΗΠΑ για την ιδιωτικότητα δεν παρέχει το επαρκές επίπεδο προστασίας που απαιτείται από το δίκαιο της ΕΕ, ενώ το ΔΕΕ έχει επανειλημμένα ακυρώσει αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περί επάρκειας που αφορούν τις ΗΠΑ (βλ. τις αποφάσεις του 2015 σχετικά με τον ασφαλή λιμένα στην υπόθεση [Schrems](#) και του 2020 σχετικά με την ασπίδα προστασίας της ιδιωτικής ζωής ΕΕ-ΗΠΑ στην υπόθεση [Schrems II](#)).

[4] Vavoula, N. κ.ά., [Advance Passenger Information \(API\) – An analysis of the European Commission’s proposals to reform the API legal framework](#) (Εκ των προτέρων πληροφορίες για τους επιβάτες (API) – Ανάλυση των προτάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη μεταρρύθμιση του νομικού πλαισίου API), Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Πολιτικών της Ένωσης, Θεματικό Τμήμα Δικαιωμάτων των Πολιτών και Συνταγματικών Υποθέσεων, 8 Ιουνίου 2023.

[5] Maciejewski, M., [Metaverse](#), Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Πολιτικών της Ένωσης, Θεματικό Τμήμα Δικαιωμάτων των Πολιτών και Συνταγματικών Υποθέσεων, 26 Ιουνίου 2023.



Παρά την έλλειψη μεταρρύθμισης του καθεστώτος προστασίας δεδομένων στις ΗΠΑ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέληξε σε νέα συμφωνία με τις ΗΠΑ και υπέβαλε [πρόταση](#) για ένα ακόμη πλαίσιο προστασίας δεδομένων ΕΕ-ΗΠΑ. Επί πρότασης της επιτροπής LIBE, στις 11 Μαΐου 2023, το Κοινοβούλιο ενέκρινε [ψήφισμα](#) σχετικά με την επάρκεια της προστασίας που παρέχεται από το πλαίσιο ΕΕ-ΗΠΑ για την προστασία των δεδομένων, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι το πλαίσιο προστασίας δεδομένων ΕΕ-ΗΠΑ δεν δημιουργεί ουσιαστική ισοδυναμία στο επίπεδο προστασίας και καλώντας την Επιτροπή να συνεχίσει τις διαπραγματεύσεις με τους ομολόγους της στις ΗΠΑ, αλλά χωρίς να εγκρίνει τη διαπίστωση επάρκειας έως ότου εφαρμοστούν πλήρως όλες οι συστάσεις που διατυπώνονται στο ψήφισμα του Κοινοβουλίου και στη γνωμοδότηση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ).

Η Επιτροπή ενέκρινε το τρίτο [πλαίσιο προστασίας δεδομένων ΕΕ-ΗΠΑ](#) στις 10 Ιουλίου 2023.

β Συμφωνία-πλαίσιο ΕΕ-ΗΠΑ

Στο πλαίσιο της διαδικασίας έγκρισης, το Κοινοβούλιο συμμετείχε στην έγκριση της συμφωνίας μεταξύ των ΗΠΑ και της ΕΕ για την προστασία των πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της πρόληψης, διερεύνησης, εντοπισμού και δίωξης ποινικών αδικημάτων, γνωστής και ως «συμφωνίας πλαίσιο». Ο στόχος της εν λόγω συμφωνίας είναι να εξασφαλιστεί υψηλό επίπεδο προστασίας των πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται στο πλαίσιο της διατλαντικής συνεργασίας για σκοπούς επιβολής του νόμου, ιδίως όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος.

γ Συμφωνίες ΕΕ-ΗΠΑ, ΕΕ-Αυστραλίας και ΕΕ-Καναδά για τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών (PNR)

Η ΕΕ έχει υπογράψει διμερείς συμφωνίες για τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών (PNR) με τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Αυστραλία και τον Καναδά. Τα δεδομένα PNR περιλαμβάνουν πληροφορίες που παρέχονται από τους επιβάτες κατά την κράτηση πτήσεων ή τον έλεγχο εισιτηρίων και δεδομένα που συλλέγουν οι αερομεταφορείς για ιδίους εμπορικούς σκοπούς. Τα δεδομένα PNR μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αρχές επιβολής του νόμου για την καταπολέμηση των σοβαρών εγκλημάτων και της τρομοκρατίας.

Όσον αφορά τον Καναδά, στη γνωμοδότηση 1/15 της 26ης Ιουλίου 2017, το ΔΕΕ δήλωσε ότι η προβλεπόμενη συμφωνία μεταξύ της ΕΕ και του Καναδά που υπεγράφη στις 25 Ιουνίου 2014 δεν μπορεί να συναφθεί στην τρέχουσα μορφή της. Μετά τη γνωμοδότηση αυτή, τον Ιούνιο του 2018 ξεκίνησαν νέες διαπραγματεύσεις PNR με τον Καναδά, οι οποίες βρίσκονται επί του παρόντος σε εξέλιξη.

Στις 18 Φεβρουαρίου 2020, το Συμβούλιο εξέδωσε απόφαση για την έναρξη διαπραγματεύσεων μεταξύ της ΕΕ και της Ιαπωνίας με σκοπό τη σύναψη συμφωνίας σχετικά με τη διαβίβαση και τη χρήση δεδομένων PNR, οι οποίες βρίσκονται επίσης σε εξέλιξη.



δ Πρόγραμμα ΕΕ-ΗΠΑ για την παρακολούθηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (TFTP)

Η ΕΕ έχει υπογράψει διμερή συμφωνία με τις ΗΠΑ σχετικά με την επεξεργασία και τη διαβίβαση δεδομένων χρηματοπιστωτικών μηνυμάτων από την ΕΕ στις ΗΠΑ για τους σκοπούς του προγράμματος παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

5. Αναφορά των πτυχών της προστασίας δεδομένων σε ειδικά ανά τομέα ψηφίσματα

Αρκετά ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με διάφορους τομείς πολιτικής αναφέρονται επίσης στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνοχή με τη γενική νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων και με την προστασία της ιδιωτικής ζωής στους συγκεκριμένους τομείς.

6. Εποπτικές αρχές προστασίας των δεδομένων στην ΕΕ

[Ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων \(ΕΕΠΔ\)](#) είναι μια ανεξάρτητη εποπτική αρχή που εξασφαλίζει ότι τα όργανα και οι οργανισμοί της ΕΕ τηρούν τις υποχρεώσεις τους ως προς την προστασία των δεδομένων. Τα κύρια καθήκοντα του ΕΕΠΔ είναι η εποπτεία, η γνωμοδότηση και η συνεργασία.

[Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων \(ΕΣΠΔ\)](#), πρώην ομάδα εργασίας του άρθρου 29, έχει την ιδιότητα φορέα της ΕΕ με νομική προσωπικότητα και διαθέτει ανεξάρτητη γραμματεία. Στο πλαίσιο του ΕΣΠΔ συνεργάζονται οι εθνικές αρχές προστασίας των δεδομένων της ΕΕ, το ΕΕΠΔ και η Επιτροπή. Το ΕΣΠΔ διαθέτει εκτεταμένες εξουσίες για την επίλυση διαφορών μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών, και για την παροχή συμβουλών και καθοδήγησης σχετικά με τις βασικές έννοιες του ΓΚΠΔ και της οδηγίας για την προστασία των δεδομένων στον τομέα της επιβολής του νόμου.

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Το Κοινοβούλιο έχει διαδραματίσει βασικό ρόλο στη διαμόρφωση της νομοθεσίας της ΕΕ στον τομέα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθιστώντας την προστασία της ιδιωτικής ζωής μια πολιτική προτεραιότητα. Επιπλέον, στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας, εργάζεται επί ίσοις όροις με το Συμβούλιο για τη μεταρρύθμιση της προστασίας των δεδομένων. Το 2017 ολοκλήρωσε το έργο του όσον αφορά τον πολύπλοκο νέο κανονισμό για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, και αναμένει από το Συμβούλιο να ολοκληρώσει τις εργασίες του για να ξεκινήσουν οι διοργανικές διαπραγματεύσεις.

Σε πολυάριθμα ψηφίσματά του, το Κοινοβούλιο έχει εκφράσει αμφιβολίες ως προς την επάρκεια της προστασίας που παρέχεται στους πολίτες της ΕΕ βάσει του πλαισίου ασφαλούς λιμένα ΕΕ-ΗΠΑ και, στη συνέχεια, της «Ασπίδας Προστασίας της Ιδιωτικής Ζωής» ΕΕ-ΗΠΑ. Μετά την υπόθεση Schrems II που οδήγησε στην ακύρωση της [εκτελεστικής απόφασης \(ΕΕ\) 2016/1250](#) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την επάρκεια της προστασίας που παρέχεται από τη συμφωνία ΕΕ-ΗΠΑ για την «Ασπίδα Προστασίας της Ιδιωτικής Ζωής», λόγω ανησυχιών ότι οι εξουσίες παρακολούθησης της κυβέρνησης των ΗΠΑ δεν ήταν περιορισμένες, όπως απαιτείται από το δίκαιο της ΕΕ, και ότι οι πολίτες της ΕΕ δεν διέθεταν αποτελεσματικά μέσα έννομης προστασίας,



το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα στο οποίο εξέφρασε τη λύπη του για το γεγονός ότι η Επιτροπή έδωσε στις σχέσεις με τις ΗΠΑ μεγαλύτερη βαρύτητα απ' ό,τι στα συμφέροντα των πολιτών της ΕΕ ^[6].

Μετά την κατάθεση της [πρότασης](#) της επιτροπής LIBE στις 11 Μαΐου 2023, το Κοινοβούλιο [ενέκρινε](#) ψήφισμα σχετικά με την επάρκεια της προστασίας που παρέχεται από το πλαίσιο ΕΕ-ΗΠΑ για την προστασία των δεδομένων, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι το πλαίσιο προστασίας δεδομένων ΕΕ-ΗΠΑ δεν δημιουργεί ουσιαστική ισοδυναμία στο επίπεδο προστασίας και καλώντας την Επιτροπή να συνεχίσει τις διαπραγματεύσεις με τους ομολόγους της στις ΗΠΑ, αλλά χωρίς να εγκρίνει τη διαπίστωση επάρκειας έως ότου εφαρμοστούν πλήρως όλες οι συστάσεις που διατυπώνονται στο ψήφισμα και στη γνωμοδότηση του ΕΣΠΔ. Η Επιτροπή ενέκρινε την απόφαση για το [πλαίσιο προστασίας δεδομένων ΕΕ-ΗΠΑ](#) στις 10 Ιουλίου 2023.

Το Κοινοβούλιο έχει συστήσει [εξεταστική επιτροπή για να διερευνήσει τη χρήση του Pegasus και ισοδύναμου κατασκοπευτικού λογισμικού παρακολούθησης](#) στα κράτη μέλη της ΕΕ (επιτροπή PEGA). Υπό την προεδρία του [βουλευτή κ. Jeroen Lenaers](#), η επιτροπή PEGA διερεύνησε διεξοδικά τις πρακτικές της χρήσης κατασκοπευτικού λογισμικού για την παρακολούθηση μελών της αντιπολίτευσης, δημοσιογράφων, δικηγόρων και ακτιβιστών της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο οι πρακτικές αυτές επηρεάζουν τις δημοκρατικές διαδικασίες και τα ατομικά δικαιώματα στην ΕΕ. Κατά τη διάρκεια της έρευνάς της, η επιτροπή PEGA ζήτησε τη γνώμη [κορυφαίων ακαδημαϊκών](#), επαγγελματιών και αρχών στην ΕΕ και παγκοσμίως. Το Θεματικό Τμήμα του Κοινοβουλίου εκπόνησε εκθέσεις για τις αποστολές PEGA στην [Πολωνία](#), την [Ελλάδα](#) και την Κύπρο. Η επιτροπή PEGA ψήφισε στις 8 Μαΐου 2023 για την έγκριση της [τελικής έκθεσης](#) (Εισηγήτρια: βουλευτής [Sophia in 't Veld](#)) σχετικά με τη διερεύνηση εικαζόμενων παραβάσεων και κακοδιοίκησης κατά την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ σε σχέση με τη χρήση του Pegasus και ισοδύναμου κατασκοπευτικού λογισμικού παρακολούθησης, η οποία περιλαμβάνει, μεταξύ πολλών άλλων σημείων, σύσταση για τη δημιουργία ενός εργαστηρίου τεχνολογίας της ΕΕ για την έρευνα και την παρακολούθηση της χρήσης κατασκοπευτικού λογισμικού κατά πολιτών της ΕΕ. Η σύσταση του Κοινοβουλίου προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή σε συνέχεια της έκθεσης PEGA εγκρίθηκε από την ολομέλεια στις 15 Ιουνίου 2023. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν ανταποκρίθηκε εγκαίρως στη σύσταση και απέκλεισε το πιλοτικό έργο του EU Tech Lab που πρότειναν οι βουλευτές του ΕΚ.

Το Κοινοβούλιο έχει αναθέσει μια σειρά ερευνητικών μελετών προκειμένου να αποκτήσει επιστημονική βάση για τις νομοθετικές του δραστηριότητες στην πρώτη γραμμή των τεχνολογικών εξελίξεων και της προστασίας δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων μιας μελέτης σχετικά με τον [αντίκτυπο του γενικού κανονισμού για την προστασία δεδομένων \(ΓΚΠΔ\) στην τεχνητή νοημοσύνη](#), μιας μελέτης σχετικά

[6] [Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 20ής Μαΐου 2021 σχετικά με την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 16ης Ιουλίου 2020, στην υπόθεση C-311/18 – Data Protection Commissioner κατά Facebook Ireland Limited και Maximilian Schrems \(απόφαση Schrems II\)](#), παρ. 28.



με τη [βιομετρική αναγνώριση και την ανίχνευση συμπεριφοράς](#), μιας μελέτης σχετικά με το [Metaverse](#) και πρόσφατα μιας μελέτης σχετικά με τη [νομοθεσία και τις ΤΠΕ](#) [7].

PABLO ABRIL MARTI / Mariusz Maciejewski
05/2024

[7]Maciejewski, M., «[Νομοθεσία και ΤΠΕ](#)», Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Πολιτικών της Ένωσης, Θεματικό Τμήμα Δικαιωμάτων των Πολιτών και Συνταγματικών Υποθέσεων, Απρίλιος 2024.

